Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2026/868

27.2.2026

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Priemyselné družstvá: nástroj na dosiahnutie inkluzívnej a udržateľnej konkurencieschopnosti

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2026/868)

Spravodajca: **Giuseppe GUERINI (IT, sk. III)**

Spoluspravodajca: **Michal PINTÉR (SK, kat. 1)**

Poradkyne	Diana DOVGAN (za spravodajcu, skupina III) Alexandra ŠARINOVÁ (za spoluspravodajcu, kat. 1)
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	23. 1. 2025
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	poradná komisia pre priemyselné zmeny (CCMI)
Prijaté v sekcii	12. 9. 2025
Prijaté na plenárnom zasadnutí	3. 12. 2025
Plenárne zasadnutie č.	601
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	198/0/3

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) odporúča, aby inštitúcie EÚ, členské štáty a regionálne samosprávy začlenili vzdelávanie v oblasti družstevného podnikania do všeobecnej odbornej prípravy v oblasti podnikania a odborného vzdelávania na sekundárnej aj terciárnej úrovni. Mali by sa organizovať aj osvetové kampane a semináre zamerané na finančné inštitúcie a priemyselné združenia, aby sa zaistilo, že uznajú družstevný model. Národné a regionálne orgány by mali propagovať družstvá medzi startupmi a mladými podnikateľmi. Do programu Erasmus+ by sa mali zahrnúť osobitné príležitosti pre družstvá.

1.2. EHSV zdôrazňuje, že inštitúcie EÚ a členské štáty by mali uznať priemyselné družstvá ako dôležité hnacie sily európskeho hospodárstva, a zaviesť cielené finančné stimuly (daňové úľavy, granty, zvýhodnené financovanie), aby povzbudili priemyselné družstvá k priemyselnej symbióze a obehovosti. Obce a regionálne samosprávy by mali novozaloženým družstvám poskytovať lokalizované daňové stimuly a dotácie, čím by sa podporil hospodársky rozvoj na úrovni komunít.

1.3. EHSV podporuje vnútroštátne a regionálne investície do spoločných priemyselných parkov a ekologických priemyselných zón s cieľom uľahčiť lokalizáciu družstiev. Okrem toho by sa mali presadzovať družstevné platformy na výmenu vedomostí, ktoré by priemyselným družstvám umožnili vymieňať si odborné znalosti a rozširovať udržateľnú priemyselnú výrobu.

1.4. Programy súdržnosti EÚ by mali zahŕňať opatrenia špecificky zamerané na družstvá, aby sa plne využil prínos družstevných podnikov. Členské štáty a Európska komisia by mali takéto opatrenia zahrnúť do plánov regionálneho rozvoja a zabezpečiť, aby sa uznalo, že priemyselné družstvá sú hnacou silou miestnej udržateľnosti. Pri financovaní v rámci politiky súdržnosti, v plánoch investícií do infraštruktúry a vo vnútroštátnych stratégiách pre menej rozvinuté regióny by sa mali uprednostňovať iniciatívy pod vedením družstiev s cieľom zvýšiť regionálnu odolnosť.

1.5. Vzhľadom na rastúci význam umelej inteligencie a strojového učenia v priemysle je nevyhnutné a strategicky dôležité zaistiť prístup k údajom, ako aj ich uchovávanie a správu. Z tohto dôvodu budú družstvá založené na údajoch získavať čoraz väčší význam pri riadení priemyselných transformácií. EHSV v tejto súvislosti nabáda Európsku komisiu a členské štáty, aby podporovali podnikateľské združenia vrátane družstiev v úsilí vyvíjať spoločné iniciatívy a vytvárať takéto vzájomné organizácie na účely správy a výmeny údajov.

1.6. V politikách EÚ by sa malo uznať, že družstevný model ponúka odlišnú pridanú hodnotu v porovnaní s konvenčnými komerčnými podnikmi, keďže sa pri ňom uprednostňuje demokratické riadenie, spravodlivé rozdelenie bohatstva a intenzívne zapojenie komunity, a že prispieva k posilneniu strategickej autonómie EÚ a vyznačuje sa prirodzenou odolnosťou a prispôsobivosťou, ktoré sú obzvlášť vhodné na zvládanie zložitých sociálnych a hospodárskych výziev.

2. **Úvod a súvislosti**

2.1. Organizácia Spojených národov vyhlásila rok 2025 za Medzinárodný rok družstiev (IYC2025) s ústrednou témou „Družstvá budujú lepší svet“. Dôvodom na toto rozhodnutie bola skutočnosť, že medzinárodné inštitúcie čoraz viac uznávajú dôležitú úlohu družstiev v mnohých odvetviach.

2.2. Spomedzi subjektov sociálneho a solidárneho hospodárstva sú družstvá najštruktúrovanejšou formou podnikania a sú tiež celosvetovo najrozšírenejšie z hľadiska právnych foriem a zásad identity. Európska únia a mnohé medzinárodné inštitúcie uznali významnú úlohu podnikov sociálneho hospodárstva.

2.3. Väčšinu družstiev tvoria malé a stredné podniky, mnohé z nich však predstavujú aj väčšie podniky pôsobiace v najkonkurencieschopnejších odvetviach. Najmenej 12 % obyvateľov na celom svete je členmi družstiev, pričom 280 miliónov ľudí pracuje v družstvách, ktoré sú ich hlavným zdrojom príjmu a živobytia. V Európe zahŕňajú družstvá 141 000 členov, päť miliónov zamestnancov a 250 000 podnikov ([1]).

2.4. Európska únia vo svojej priemyselnej stratégii uznala osobitný ekosystém vymedzený ako sociálne a proximitné hospodárstvo. Cieľom tohto stanoviska z vlastnej iniciatívy je však zdôrazniť, že družstevný model umožnil vybudovať konkurencieschopné a úspešné podniky a že ich úspech je založený aj na ich inkluzívnej kapacite, účasti pracovníkov a konštruktívnej interakcii s miestnymi komunitami.

2.5. Priemyselné družstvá zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní pracovných miest a hospodárskej odolnosti a podporujú inkluzívne obchodné modely. Zosúladením hospodárskych záujmov s environmentálnou a sociálnou udržateľnosťou si družstvá zachovávajú odolnosť voči globálnym výzvam. Vzhľadom na svoju schopnosť vyvážiť ziskovosť, konkurencieschopnosť a sociálnu zodpovednosť sú nevyhnutné pre dlhodobú hospodársku stratégiu Európy.

3. **Európska konkurencieschopnosť a družstvá**

3.1. Rozmanitosť podnikov je uznaná v zmluve a špecifickú povahu družstevného modelu nedávno potvrdil aj Súdny dvor Európskej únie [rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 8. septembra 2011 – spojené veci C-78/08 až C-80/08] ([2]), čo legitimizuje cielenú politiku v tejto oblasti.

([1]) Výročná správa organizácie Cooperatives Europe za rok 2024.

([2]) Spojené veci C-78/08 až C-80/08: Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) z 8. septembra 2011 (návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ktoré podal Corte suprema di cassazione — Taliansko) — Ministero dell'Economia e delle Finanze, Agenzia delle Entrate/Paint Graphos Soc. coop. arl (C-78/08), Adige Carni Soc. coop. arl, v likvidácii/Agenzia delle Entrate, Ministero dell'Economia e delle Finanze (C-79/08), a Ministero delle Finanze/Michele Franchetto (C-80/08) (Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Prípustnosť — Štátna pomoc — Daňové výhody poskytnuté družstvám — Kvalifikovanie ako štátna pomoc v zmysle článku 87 ES — Zlučiteľnosť so spoločným trhom — Podmienky) (Ú. v. EÚ C 311, 22.10.2011, s. 6).

3.2. Družstevný model podnikania je v plnom súlade s hodnotami Zmluvy o EÚ a cieľmi európskeho Kompasu konkurencieschopnosti. Družstvá plnia hospodárske i sociálne ciele, a preto sú nevyhnutnou súčasťou tzv. sociálneho trhového hospodárstva.

3.3. Medzi občanmi, v podnikateľskej komunite, bankovej sfére ani vo verejnej správe nie je forma družstevného podniku všeobecne známa. V niektorých krajinách sú družstvá diskriminované a/alebo sa s nimi spájajú negatívne konotácie a nie sú uznané za plnohodnotné podniky tak ako tradičné spoločnosti, čo predstavuje ďalšie prekážky ich rastu a sťažuje im prístup k financovaniu prostredníctvom tradičných úverových nástrojov. Toto stanovisko môže pomôcť šíriť dobré meno družstiev ako ziskových podnikov, ktoré vytvárajú hodnoty a bohatstvo rovnako ako tradičné spoločnosti. Rozdiel spočíva v tom, ako sa bohatstvo rozdeľuje a aká hodnota sa vracia späť do spoločnosti.

3.4. Družstvá majú dlhodobý cieľ dosiahnuť hospodársku a sociálnu udržateľnosť posilnením postavenia ľudí, predvídaním zmien a optimalizáciou využívania zdrojov. Ich zisky sa nevyužívajú na vyplácanie čo najväčších odmien za kapitál, ale na udržateľné investície. Počas cyklov rastu sa zisky v ziskovo orientovaných podnikoch zvyčajne rozdeľujú vo forme veľmi štedrých dividend alebo prémií. Naopak v družstvách sa zisky uchovávajú v snahe lepšie zvládnuť budúce obdobia ekonomického poklesu.

3.5. Flexibilita, prispôsobivosť a kreativita družstevnej metódy umožnila družstvám pôsobiť vo všetkých odvetviach hospodárstva a prispôsobovať sa novým hospodárskym a spoločenským potrebám. Vyznačujú sa rôznymi veľkosťami a typológiou. Priemyselné družstvá, z ktorých väčšinu tvoria zamestnanecké družstvá, nie sú až také známe. Zameriavajú sa najmä na výrobu, stavebníctvo alebo odborné, vedecké a technické činností. Priemyselné družstvá sú prítomné v tradičných aj rozvíjajúcich sa priemyselných odvetviach. Družstvá pôsobia aj vo vzdelávaní, zdravotníctve, službách, poľnohospodárstve, potravinárstve, financiách atď., ale aj v prelomových odvetviach, ako sú IT, vývoj softvéru, umelá inteligencia a biomedicína.

3.6. Ako to vyplýva už z ich samotnej podstaty, družstvá sa usilujú o spravodlivé posilnenie postavenia všetkých svojich členov, pričom ich cieľom a zároveň meradlom ich úspechu je rovnosť. Preukazujú vedomé úsilie a odhodlanie uplatňovať tieto hodnoty aj na pracovisku. Napríklad v zamestnaneckých družstvách vedie zapojenie pracovníkov do kontroly a riadenia podnikov k väčšej spokojnosti pracovníkov, zvyšovaniu úrovne ich zručností a lepšej produktivite. Pre družstvá je mimoriadne dôležité, aby sa do postupov verejného obstarávania začlenila sociálna kondicionalita, pretože sa tým spolu s ekonomickou výkonnosťou uzná a ocení aj ich sociálne poslanie.

3.7. Za posledné štyri roky zaniklo v EÚ takmer milión pracovných miest vo výrobnom odvetví ([3]). Družstvá by sa mali podporovať ako jeden zo spôsobov boja proti deindustrializácii, aby sa tomuto odvetviu pomohlo zabezpečiť spravodlivú a primeranú dvojakú transformáciu a chrániť a vytvárať kvalitné pracovné miesta. Prioritou je preto reindustrializácia Európy.

3.8. Sociálne družstvá zohrávajú dôležitú úlohu v procese reštrukturalizácie a sú hnacou silou sociálnej inovácie. Sociálne družstvá pre pracovnú integráciu zohrávajú kľúčovú úlohu v úsilí začleniť najviac vylúčených pracovníkov do trhu práce prostredníctvom účinnej a vhodnej odbornej prípravy. V niektorých krajinách, napríklad v Bulharsku, sú sociálne družstvá hlavnými zamestnávateľmi osôb so zdravotným postihnutím.

3.9. Hoci priemyselné družstvá musia spĺňať požiadavky na vykazovanie emisií CO_2 ako všetky ostatné podniky, súčasné rámce vykazovania často neprihliadajú na ich špecifické riadiace štruktúry a sociálne ciele. Systémy vykazovania by sa preto mali prispôsobiť tak, aby lepšie zohľadňovali odlišné charakteristické črty družstevného modelu a jeho prínos k udržateľnosti.

3.10. Mnohé družstvá sa podieľajú na digitálnej a zelenej transformácii alebo sú jej hnacími silami, a to aj v pokročilých odvetviach, ako je výskum výroby energie z vodíka, kde sa napríklad v Taliansku družstvo, ktoré vzniklo ako univerzitný spin-off, stalo vzorom v inováciách v oblasti energetiky. V Katalánsku má družstvo na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov takmer 86 000 členov a vyrába 71,11 GWh/rok.

([3]) https://www.etuc.org/en/pressrelease/eu-loses-almost-million-manufacturing-jobs-just-4-years.

3.11. Družstevný model sa ukázal ako účinný a zaujímavý aj pri hospodárení s vodami s poslaním všeobecného záujmu. Vyplynulo to z práce, ktorú vykonalo združenie Alliance of Community-Owned Water Services in Europe (ACOWAS-EU) zriadené počas obdobia konzultácií v súvislosti s prepracovaným znením smernice EÚ o pitnej vode z roku 2020 a ktorá vrhla nové svetlo na miestne komunitné zásobovanie pitnou vodou prostredníctvom družstiev.

3.12. Napríklad vodné družstvá spravujú a vlastnia miestne komunity a hoci v krajinách ako Rakúsko, Dánsko, Fínsko, Španielsko či Írsko majú s nimi zaujímavé skúsenosti, sú málo známe a nedostatočne preskúmané.

3.13. V súčasnosti, keď v Európe prebieha zásadná transformácia energetického systému a z centralizovanej výroby sa prechádza na decentralizovanú, je v sektore elektriny z obnoviteľných zdrojov veľká časť spoločenstiev vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov riadená formou družstiev. Energetické družstvá môžu dodávať energiu z obnoviteľných zdrojov za nižšiu cenu. Ak sa tento model bude podporovať, európsky priemysel by sa mohol stať konkurencieschopnejším vďaka nižším nákladom podnikov na energiu a transformácia na zelené hospodárstvo by mohla byť rýchlejšia.

3.14. Družstevné banky zohrávajú dôležitú úlohu pri posilňovaní regionálnych hospodárstiev v Európe, podpore jej finančných a kapitálových trhov, posilňovaní jej strategickej autonómie v celosvetovom meradle a financovaní jej udržateľnej a spravodlivej transformácie.

3.15. Existujú aj družstvá, ktoré združujú spoločnosti a organizácie so spoločnými cieľmi do špecializovaných zoskupení s cieľom maximalizovať spoluprácu, inovácie a sociálno-environmentálny vplyv. Každé družstevné zoskupenie sa venuje konkrétnemu odvetviu a podporuje svoje členské družstvá pri uľahčovaní prístupu k ich výrobkom alebo zlepšovaní ich postupov riadenia.

3.16. Družstvá slúžia ako kľúčový mechanizmus na riešenie zlyhaní trhu tým, že uprednostňujú kolektívne rozhodovanie a spravodlivé rozdeľovanie zdrojov, čím zabezpečujú dostupnosť základných tovarov a služieb aj napriek hospodárskemu poklesu. Posilňujú postavenie pracovníkov a stabilizujú zamestnanosť v nestabilných odvetviach. Reinvestovaním zisku a zameraním sa na dlhodobú udržateľnosť namiesto krátkodobých výnosov akcionárov budujú družstvá odolnosť na nestabilných trhoch.

3.17. V posledných rokoch si startupy čoraz viac osvojujú družstevné modely, pretože spoločné vlastníctvo podporuje otvorené inovácie a spravodlivé rozdelenie zisku. Tieto moderné startupové družstvá využívajú digitálne nástroje na decentralizáciu rozhodovania, vďaka čomu sú prispôsobivé a konkurencieschopné v rozvíjajúcich sa odvetviach. Zásada vzájomnej spolupráce umožňuje družstvám spolupracovať na spoločných projektoch, spoločne využívať svoje zdroje, dosiahnuť úspory z rozsahu a vymieňať si poznatky. V spojení s digitálnymi nástrojmi to predstavuje dôležitú konkurenčnú výhodu.

4. **Príspevok družstiev k spoločnej prosperite a inkluzívnej priemyselnej konkurencieschopnosti EÚ**

4.1. Jedným z najzaujímavejších a najúspešnejších postupov v záujme priemyselnej reštrukturalizácie a zachovania pracovných miest je odkúpenie podniku zamestnancami alebo prevod podniku na zamestnancov podľa družstevného modelu.

4.2. Odkúpenie podniku zamestnancami zahŕňa proces reštrukturalizácie, v rámci ktorého zamestnanci odkúpia väčšinu alebo všetky vlastnícke podiely vo svojom podniku a stanú sa tak *de facto* jeho spoluvlastníkmi. Najčastejšie sa to deje v snahe zachrániť podnik pred ukončením prevádzky a zachovať pracovné miesta.

4.3. Odkupovanie podnikov zamestnancami môže slúžiť aj ako nástroj na riešenie problémov súvisiacich s transformáciou a nástupníctvom v tzv. zdravých podnikoch, zvyčajne rodinných MSP. Dochádza k tomu predovšetkým vo Francúzsku, kde príčiny na odkúpenie podniku zamestnancami nemusia nevyhnutne súvisieť a dokonca len zriedkavo súvisia s nedostatočnou hospodárskou výkonnosťou. V prieskume ([4]) sa takisto uvádza, že príčinou môže byť dôchodkový vek (vlastníkov) alebo túžba po zmene kariéry.

([4]) https://www.fi-compass.eu/esfplus/workers-buyout.

4.4. Napriek tomu, že odkupovanie podnikov zamestnancami má pozitívny sociálno-ekonomický vplyv na zachovanie pracovných miest, know-how/zručností a príjmov v Európe, treba zdôrazniť, že mu bránia značné prekážky: regulačné medzery, nedostatok vhodných právnych a podporných opatrení, mechanizmy financovania, neexistencia modelu účelového odkúpenia podniku zamestnancami, obmedzený záujem komerčných bánk a nedostatočné povedomie o družstevnom modeli medzi odborníkmi zaoberajúcimi sa likvidáciou a prevodmi. Družstevné zväzy však poskytujú technickú pomoc vrátane poradenských služieb, odbornej prípravy pre budúcich vlastníkov a finančných nástrojov, ktoré sú kľúčové na to, aby bolo odkúpenie podniku zamestnancami úspešné a aby sa obmedzili riziká pre pracovníkov. Členské štáty by mali vo väčšej miere využívať granty z ESF+ na podporu poradenských služieb a technickej pomoci pri odkupovaní podnikov zamestnancami.

4.5. Na podporu odkupovania podnikov zamestnancami by sa mali zaviesť ďalšie opatrenia: priame finančné mechanizmy na pomoc pracovníkom pri investovaní do podnikov, ktoré sú v kríze alebo nemajú nástupcov; posilnenie schopnosti družstevných zväzov zvýšiť intervencie do vlastného a kvázi vlastného kapitálu a zavedenie osobitných záruk; finančná intervencia regionálnych samospráv, ktorá by dopĺňala kapitál pracovníkov a finančnú intervencie družstva; daňové stimuly pre odkupovanie podnikov zamestnancami; prednostné práva pre pracovníkov s cieľom poskytnúť im čo najlepšie podmienky pri ponuke na prevzatie podniku, ktorému hrozí ukončenie prevádzky.

5. **Vplyv na pracovné miesta, vzdelávanie, zručnosti, transformáciu a technológie**

5.1. Družstevné podnikanie vytvára viac pracovných miest ako tradičné podnikanie. Napríklad v Španielsku viac ako polovica (53,6 %) z 3 207 580 podnikov nemá vôbec žiadnych zamestnancov. Naproti tomu družstvá bez zamestnancov tvoria len 21,21 % družstiev (najmä v stavebníctve a obchode). Okrem toho 35,55 % družstiev zamestnáva jedného až dvoch zamestnancov, čo je viac ako 27,99 % v prípade tradičných podnikov. Zatiaľ čo ďalších 19,08 % družstiev zamestnáva troch až piatich zamestnancov, v prípade ostatných podnikov je to 9,65 % ([5]). Hoci tieto údaje môžu byť v jednotlivých krajinách odlišné, svedčia o všeobecnej tendencii ukázať, že sa v rámci družstevného modelu kladie väčší dôraz na vytváranie a udržanie pracovných miest.

5.2. V správe Maria Draghiho o konkurencieschopnosti sa uznáva, že je nevyhnutné odstrániť nedostatky v oblasti zručností v strategických odvetviach. V rámci družstevnej zásady „Vzdelávanie, odborná príprava a informovanosť“ sa apeluje na družstvá, aby zabezpečili svojim členom a zamestnancom vzdelávanie a odbornú prípravu. Družstvá sa zasadzujú za celoživotné vzdelávanie, čo umožňuje pracovníkom pružne reagovať na zmeny.

5.3. Medzinárodný družstevný zväz (ICA) vo svojich družstevných zásadách vymedzuje záujem o komunitu ako jednu z hlavných hodnôt, ktorými sa riadi existencia a fungovanie družstiev. Uvádza sa v nich, že družstvá sa usilujú zabezpečiť udržateľný rozvoj svojich komunít prostredníctvom politík schválených ich členmi. Z toho vyplýva, že družstvá majú jedinečné postavenie na podporu miestneho rozvoja a trojitej transformácie (zelenej, digitálnej a obehovej), keďže ich udržateľný prístup k podnikaniu orientovaný na komunitu je v súlade so zásadami obehového hospodárstva.

5.4. Priemyselné družstvá majú potenciál stimulovať rozvoj komunitného hospodárstva a môžu pomôcť budovať zdola nahor v celej EÚ čisté a inkluzívne priemyselné odvetvia. Nabádame preto inštitúcie EÚ, aby plne uznali úlohu, ktorú môžu zohrávať družstvá pri zavádzaní nových iniciatív Dohody o čistom priemysle.

5.5. Vzhľadom na rastúci význam umelej inteligencie a strojového učenia v priemysle je nevyhnutné a strategicky dôležité zaistiť prístup k údajom, ako aj ich uchovávanie a správu. Z tohto dôvodu budú družstvá založené na údajoch získavať čoraz väčší význam pri riadení priemyselných transformácií. Zakladanie družstiev na účely správy a výmeny údajov by slúžilo záujmom ľudí (pracovníkov, spotrebiteľov, podnikateľov) a MSP, ktoré by neboli schopné dostať sa samy k veľkému množstvu údajov alebo takéto množstvo spracovať.

5.6. Družstvá sa skutočne zdajú byť mimoriadne vhodné na riadenie sprostredkovateľských činností a výmenu alebo spoločné využívanie údajov medzi podnikmi. Konkrétne družstvá totiž umožňujú, aby sa v oblasti správy údajov zhodovali záujmy dotknutých osôb a záujmy družstevného držiteľa údajov, ktoré sú v tomto prípade vlastníctvom rovnakej dotknutej osoby, a preto by tieto štruktúry mohli zabezpečiť spoločné participatívne riadenie občanmi, podnikmi a podnikateľmi.

([5]) Situación del Cooperativismo en España en 2023.

5.7. Priemyselné družstvá môžu využiť svoje miestne vzťahy a zapojiť sa do priemyselnej symbiózy, v rámci ktorej môžu odpad alebo vedľajšie produkty jedného priemyselného odvetvia alebo priemyselného družstva slúžiť ako výrobné vstupy pre iné odvetvia. Tým sa podporuje efektívne využívanie zdrojov, znižovanie množstva odpadu a úspora energie, vody a materiálu. EÚ a vnútroštátne inštitúcie by mali zvážiť osobitné politiky, ktorými by podporili priemyselné družstvá v tom, aby si osvojili takéto postupy: daňové stimuly na miestnej alebo komunálnej úrovni, daňové úľavy pre novozaložené družstvá, dotácie, granty alebo iné zvýhodnené financovanie, podpora regionálnych platforiem na výmenu vedomostí, ako aj komunálne a regionálne investície do infraštruktúry (ako sú spoločné priemyselné parky, ekologické priemyselné zóny, miesta na spracovanie/recykláciu odpadu, reverzné logistické centrá atď.).

5.8. Podporou inkluzívneho hospodárskeho rastu môžu priemyselné družstvá zohrávať osobitnú úlohu v regionálnom rozvoji. Ich demokratické riadenie zabezpečuje, že zisky sa opätovne investujú na miestnej úrovni, čím sa posilní regionálne hospodárstvo, sociálna súdržnosť a zamestnanosť. Tým, že družstvá uprednostňujú dlhodobú udržateľnosť, podporujú odolnosť miestnych priemyselných odvetví a podnecujú miestne a regionálne inovácie v priemysle. Malo by sa to uznať v politikách EÚ vrátane prostriedkov politiky súdržnosti, špecifického financovania a stimulov na miestnej alebo regionálnej úrovni, čo by prispelo k regionálnemu a miestnemu rastu, zamestnanosti a rozvoju.

5.9. Medzi výzvy, na ktoré poukázali samotné družstvá, patrí aj problém nedostatočných vedomostí o družstvách. Vyzývame inštitúcie EÚ vrátane Európskeho výboru regiónov, ako aj vnútroštátne subjekty, aby sa prioritne zamerali na začlenenie vzdelávania o družstevnom modeli do podnikateľského vzdelávania a zabezpečili, aby sa učni, vzdelávajúce sa osoby vo všeobecnosti a študenti a mládež oboznámili so zásadami a fungovaním družstiev. V tejto oblasti by sa mal systematickejšie využívať najmä program Erasmus+. Program Erasmus+ by mal podporovať odborné vzdelávanie a prípravu (OVP) zamerané na družstevný model podnikania. Mohlo by to zahŕňať rozvoj špecializovaných stáží a príležitostí na mobilitu v rámci družstevných podnikov v celej EÚ.

5.10. Osobitná pozornosť by sa mala venovať rozvoju vedomostí o družstvách v terciárnom vzdelávaní, aby sa študenti mohli informovane rozhodnúť pre družstevné podnikanie ako kariérnu možnosť. Zvýšený dôraz by sa mal klásť na podporu družstevného modelu medzi startupmi a mladými podnikateľmi. Družstevný model by sa mal podporovať aj v budúcej stratégii EÚ pre startupy a scaleupy.

5.11. Vzdelávanie v oblasti družstevného podnikania by sa malo začleniť do vzdelávacích aktivít vnútroštátnych a miestnych organizácií na podporu podnikania s cieľom zvýšiť atraktívnosť tohto odvetvia pre rozvoj podnikania. Je dôležité šíriť informácie aj medzi širokou verejnosťou a súkromným sektorom (banky, finančné inštitúcie, ale aj verejná správa), ako aj v rámci priemyselných a podnikateľských združení.

V Bruseli 3. decembra 2025

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Séamus BOLAND